

ERDÉSZNAGYJAINK ARCKÉPCSARNOKA

7.

MASTALÍRNÉ ZÁDOR MÁRTA

DIVALD ADOLF

(1828 -1891)

ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

SOPRONI EGYETEM

ERDŐMÉRNÖKI KAR

SOPRON

1999

A sorozatot szerkeszti:
az Erdőmérnöki Kar dékánja

ISSN 1417-8885

ISBN 963 7180

Felelős kiadó:

Dr. Faragó Sándor
az Erdőmérnöki Kar dékánja

Divan Adolph

DIVALD ADOLF

élete és munkássága

Az Erdészeti Lapok, az Országos Erdészeti Egyesület Közlönye 1891. évi novemberi füzetének első oldalai szokatlan módon, gyászkerettel jelentek meg.

Halálhírről, a lap egyik alapítójának DIVALD ADOLFnak halálhíréről tudósítottak. A szerkesztő BEDÓ ALBERT nem hagyományos módon, nekrológgal búcsúzott tőle, hanem fennkölt hangvételű viszonylag rövid méltatással idézte fel tevékenységét a következőképpen:

"A magyar erdőgazdaság ügyének hívei között nem lehet senki, aki a tisztelet és elismerés hálójával ne tartoznék azon férfiú emlékének, ki a magyar erdészeti érdekek szolgálatában, mint a legelsők egyike fáradozott, s kinek tolla és kitartó, erélyes munkássága hazánk erdőgazdasági ügyének akkor tett soha el nem évülő erős szolgálatot, midőn a kezdet legyőzhetetlenek jelentkező nehézségeivel kellett megküzdeni. "

Ki is volt ez az ember, aki "egykor oly ragyogó buzgósággal s meggyőző érvekkel küzdött azért, hogy legyen magyar erdészet! ” DIVALD életrajzi adatait kevésbé ismerjük, szakmai munkásságát sokkal részletesebben. A róla szóló lexikon cikkek, erdészettörténeti tanulmányok csaknem mindig azonos adatokat ismételnék. Levéltárainkban is csak néhány forrásértékű dokumentum található. Mi az, amit mégis tudunk róla?

DIVALD ADOLF kincstári erdőmester fia volt. Selmecebányán 1828. június 1-én született. Érthető tehát, hogy miután szülővárosában elvégezte a gimnáziumot, az ott működő, jelentős hírű Bányászati és Erdészeti Akadémián kezdett felsőbb erdészeti tanulmányokat 17 évesen az 1845-46. tanévben. Az 1847-48. tanévig volt akadémiai hallgató. Mivel ő is azon "kiváló erdész-nemzedék" tagja volt, aki "hazafias kötelességét fegyverrel kezében sietett leróni", tanulmányait önként megszakította, s részt vett az 1848-as szabadságharcban.

Egy napjainkban megjelent, az 1848-as szabadságharc hadnagyairól és főhadnagyairól szóló könyvből tudhatjuk meg, hogy 1848 szeptemberének végén Pesten beáll az I. tizenkétfontos üteghez. Ütegevel a feldunai, majd a II. hadtestben szolgál. 1849 áprilisában áthelyezik LAPNSKI százados ütegéhez. Végül tüzérhadnagy lett.

A szabadságharc bukása után folytathatta tanulmányait, de hogy mikor fejezte be, arról nincs pontos adatunk. Valószínűleg az 1848-49-es tanévben, 21 éves korában.

Tanulmányainak végeztével COBURG herceg uradalmában lett erdőrendező. Később állami szolgálatba lépett a Bars vármegyei Hliniken lett császári és királyi erdész. Majd 1861-62-ben Selmecebányán lett kincstári erdőmester.

Erős magyar érzelve és az ellene irányuló ellenséges magatartás miatt az állami szolgálatból kilépett, és 1863-65-ben Vukováron, ELTZ gróf birtokán vállalt erdőmesteri állást.

Szakírói tevékenységét 1861-ben kezdte meg. 1862-ben megalapította WAGNER KÁROLYval együtt az Erdészeti Lapokat.

Az "erdőszeti magyar irodalom bator" úttörőjeként, "irodalmi érde-
meinek méltánylásául" 1864-ben a Magyar Tudományos
Akadémia és levelező tagja lett.

Ő volt az első erdész, akit e jelentős tudományos testület tagjai
sorába felvett. Január 20-án tartotta meg székfoglalóját, "A
természettudományok és az erdészet" címmel.

1867-ben, a kiegyezés után ismét állami szolgálatba lépett. A
pénzügyminisztériumban dolgozott, eleinte osztálytanácsosi rang-
ban, majd amikor ott önálló erdészeti főosztályt létesítettek, ennek
élére őt nevezték ki miniszteri tanácsosnak. 1870-ben "az állam-
vagyon kezelése és értékének növelése körül szerzett érdemei
elismeréseül" díjmentesen magyar nemességet kapott. A kincstári
erdészet éléről 1872. december 31-én köszönt le. Bars vármegye
újbányai választó kerületének polgárai az 1872-75. évekre ország-
gyűlési képviselőül választották. Ezután 1873-ban a szlavóniai
kincstári erdőségek értékesítése céljából alakult részvénytársaság,
a határőrvidéki erdőüzleti társulat vezérigazgatója lett. Hivatali te-
endőivel kapcsolatban számos kellemetlenség érte. Amikor a
részvénytársaság feloszlott, DIVALD állása is megszűnt, kb. egy
év eltével. Az Erdészeti Lapok közölte az erdészeti egyesületi
lettválasztmányi tagok neveit és lakhelyét. Így tudjuk, hogy
DIVALD Budán, Bécsben és Selmecbányán is tevékenykedett, de
hogyan milyen minőségben, az nem derült ki.

1878-tól Kismartonban az ESZTERHÁZY hercegi zárgondnokság
erdőtanácsosa lett, majd később a hercegi uradalmak igazgatója.
Az itt kifejtett munkásságáról keveset tudunk. Ebből az állásából
vonult nyugdíjba, betegeskedése miatt 1889-ben.

Közben 1883-ban a magyar minisztérium előterjesztésére, saját és törvényes utódai részére "berencsi" -(berecsi)- előnevet kapott. Felesége bedeghi NYÁRY KLEMENTINA grófnő volt. Házasságukból öt gyermek, 1 fiú és 4 leány született.

1891. november 12-én halt meg Szombathelyen, de Pozsonyban a Szent András temetőben helyezték örök nyugalomra november 15-én.

DIVALD ADOLF munkásságát az erdészettörténészek és tudománytörténészek már többször elemezték. Megítélésében egyöntetű a vélemény, hogy ő több szinten is hatalmasat alkotott. Nagyon sokat foglalkozott csaknem az összes előforduló erdőgazdálkodási problémával, s igyekezett hatékony megoldást találni. Részt vett az erdőgazdálkodás, az erdészeti statisztika korszerűsítésében, az első korszerű 1879-es magyarországi erdőtörvény kidolgozásában, erdészeti-közgazdasági kérdések megoldásában, a magyar erdészeti tudományok kibontakoztatásában. Ugyanakkor Közép-Európa szinte egész területén érzékelhető munkásságának hatása. Tevékenységei közül legjelentősebb mégis a magyar erdészeti egyesület létrehozása, a selmeci akadémia magyarrá tétele, a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom megteremtése.

Magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom nem létezett. Hosszantartó éles küzdelem közepette teremtették meg a 19. század utolsó évtizedeire. E küzdelem elsővonalbéli harcosa volt DIVALD ADOLF. 1851. június 30-án megalakult az Ungarischer Forstverein, azaz a Magyar Erdészeti Egyesület, amely magát németül mondta magyarnak, de nemcsak elnevezésében volt német, hanem szellemében is. Alapszabálya és ügyrendje is német volt.

Az Ungarischer Forstverein megalakulását a magyar erdészet történetében, furcsa módon mégis jelentős eseménynek kell tartanunk. Ugyanis így létrejöhetett egy olyan rangos, erdészeti tudományos központ, amelynek keretében a hazafias magyar, vagy magyar érzelmű erdészek, mint például DIVALD is, szervezkedni kezdhettek, harcolhattak a magyar erdészet, a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom megteremtéséért.

E szervezkedő csoportnak volt két igen lelkes vezéregyénisége, WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF. "A magyar erdészeti irodalom létesítése", vágyakozás a "tudományoknak magyar nyelven való hallgatása után" WAGNER KÁROLY agyában született és fogalmazódott meg. Mellette DIVALD ADOLF, aki "a maga heves, lobbanékony és gyorsan tettekes természetével", „évvel ragadta meg az ügyet és a sajtó terén kezdte meg a harcot, felköltötte a nemzet figyelmét és érdeket ébresztett a szaktársakban az ügy iránt” - amint azt ILLÉS NÁNDOR tollából megtudhatjuk, - számos helyen támogatta WAGNER törekvését.

Ezek közül talán legérdekesebb DIVALD ADOLFnak a Vadász- és Versenylap 1861. évi számaiban folytatásokban közölt cikke, amelynek címe: "Az erdészeti magyar irodalom ügyében". Ebben DIVALD leszögezi, hogy a magyarosítás elsősorban annak az egyesületnek a feladata, amely magát magyar erdészeti egyesületnek nevezi. Konceptiója az ügyben a következő, szó szerinti idézetben: „Alakítsunk egy önálló, szívben lélekben magyar erdészeti egyletet, melynek célja: a magyar erdészet megalkotása, az-az: az okszerű erdészeti gazdaság elveinek Magyarországon gyakorlati érvényre való emelése, az erdőművelés és mezei fatermesztés előmozdítása és tökéletesbítése minden irányban.

Az eszközök, melyek ezen cél elérésére vezetnének, nézetem szerint a következők volnának:

1. Az erdészeti magyar irodalom, még pedig első sorban az erdészeti magyar műszótár és az erdészeti tankönyvek megalkotása.
2. Tudományos közlések és az erdőgazdaság körében tett tanulságos tapasztalatok terjesztése, az erdészeti tanügyre vonatkozó értekezések és az erdészeti egyesület gyűléseit és egyéb minden nemű ügyeit illető tárgyalások közzététele magyar nyelven szerkesztendő szaklapban.
3. Magyar erdészeti tankönyvek szerkesztését és egyéb az ország erdészeti viszonyaira vonatkozó kérdések megfejtését előmozdító pályázatok nyitása.
4. A selmeczi erdészeti Academia magyarosítása.
5. Lehető gyarapítása azon állapot ismeretének, mellyben az erdei gazdaság összes ágai Magyarországon jelenleg léteznek s megismertetése azon akadályoknak, melyek azok kifejlésének útjában állanak.
6. Időszakonkénti gyűlések az ország különféle vidékein.
7. Egy elméletileg és gyakorlatilag képzett erdésznek az egylet költségén való tartása, kinek egyedüli feladata lenne bármely magyar erdőbirtokos s egyszersmind egyesületi tagnak felhívása folytán, annak erdei gazdasága rendezését illető felméréseket, és becsléseket véghez vinni, az illető üzleti tervet elkészíteni, annak életbeléptetésére nézve pedig a kezelő erdészeket a kellő utasításokkal ellátni. - Mindezt őt az erdőbirtokos részéről csak az utazási költségek megtérítése és a munka ideje alatti élelmezés és elszállásolás.

8. Alkalmas szakembereknek az erdei gazdaság érdekében bel- és külföldön való utaztatása.
9. Az erdőgazdaságot illető mindennemű tárgyak gyűjteményeinek alapítása és szaporítása.
10. A kormány által az erdészeti egyesület elé terjesztett erdészeti kérdésekre adandó véleményezés.
11. Új erdészeti alsóbb rendű tanodáknak felállítása.
12. Az egyesületnek az "országos magyar gazdasági egyesülettel" való folytonos közlekedése, hogy ennek folytán a mindkettővel közös érdekek kielégítése eszközölthessék” .

Gyönyörű program, amelynek megvalósítására DIVALD és WAGNER vezetésével céltudatosan törekedtek. Mindenképpen önálló magyar erdeinyelvű erdészeti szakfolyóiratot kívántak létrehozni. Ennek érdekében előfizetési felhívásokat tettek közzé. Már 1861 novemberében szerették volna megjelentetni az első lapszámot. Sajnos azonban erre csak az eleinte gyér érdeklődés miatt 1862-ben kerülhetett sor. Az Erdészeti Lapok az év első napjaiban Selmecbányán jelent meg. Szerkesztette és kiadta WAGNER KÁROLY, főmunkatárs DIVALD ADOLF volt.

A magyar nyelvű erdészeti folyóirat létrejött. „E folyóirat feladata: az erdészeti nyelvet meghonosítani, ahoz szoktatni, és szakunknak minden irányában serkentve, buzdítva, figyelmeztetve, ismeretelőleg hatni, a józan erdőgazdaság elveit hirdetni, azok alkalmazásának hasznát kimutatni, a szellemi közlekedést szaktársaink közt eszközölni, az erdészeti napi eseményeit megvitatni, a szunynyadó tehetségeket ébreszteni, a képeseknek alkalmat nyújtani tudományuk értékítésére, tapasztalataik közhasznúvá tételére sat”. A külföldi jelentős szaklapok is hírt adtak az új magyar folyóirat megjelenéséről. Az Allgemeine Forst- und Jagdzeitung, a Jagd-

und Sportzeitung eleinte üdvözli a hiánypótló lap megjelenését, később viszont erőteljes támadásokat indít cikkeiben DIVALD és WAGNER tevékenysége ellen. Azt írják, hogy a nevezett uraknak nehezen fog sikerülni az eddigi erdészeti egyesületet szétrombolni, mert a magyar erdészek között a német elem mély gyökérzetet eresztett és mindig hálával kell gondolniok a németekre, akik bevezették Magyarországon az erdők művelését és megteremtették az erdészeti kultúrát.

Majd így folytatja az ismeretlen cikkíró: „. . . A fák, a talaj, a klíma, az anyagi munka nem ismer nemzetiséget, nem is törődik azoknak az embereknek az érzéseivel, akiket szolgál, még inkább nem érdekli az emberek nyelve. Az embernek magyar külsőt lehet kölcsönözni szakállal, attilával, sarkantyúval, sőt, amikor hosszú generációk során együtt élnek, felvehetnek érzéseket, szokásokat és gondolatokat, amelyek révén magyarnak mondható, de az erdőben és az abban végzett munkában az ehhez hasonló törekvések hiu ábrándok”.

1866. december 9-én tartott erdészeti egyesületi választmányi gyűlésen és rendkívüli közgyűlésen DIVALD előterjesztése alapján az eddig magyarnak nevezett, de főleg osztrák szellemiségű egyesületet önálló magyar Országos Erdészeti Egyesületté szervezték át.

Az új egyesület december 10-én tartotta első rendes közgyűlését, amely az alapszabályzatot jóváhagyta. DIVALD ADOLFOT választmányi taggá választották. Az egyesületi élet szinte minden területén buzgólkodott, írásműveket bírált, kiállításokat, tanulmányutakat szervezett. Az erdészeti államvizsga-bizottság munkájában is részt vett.

DIVALD ADOLF a "selmeci erdészakadémia magyarosítását" is célul tűzte ki. 1867-től tették hivatalossá az akadémián a magyar nyelvű oktatást, s ekkortól lett WAGNER KÁROLY az akadémia erdész tanára. Az ő vezetésével a tanárok és segédtanárok, LÁZÁR JAKAB, FEKETE LAJOS, SZÉCSI ZSIGMOND és ILLÉS NÁNDOR szinte nyelvújító mozgalom keretében csiszolták az erdészeti magyar nyelvet.

1868-ban Magyar-német, német-magyar erdészeti műszótár jelent meg Pesten DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY szerkesztésében, amelyet a magyar nyelvű szak- és tankönyvek megírásánál nélkülözhetetlen segédeszközként használhattak a szerzők.

DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY működése alapvető változást hozott a magyar erdészetben. Munkájuk nyomán magas tudományos igénnyel fejlődött a magyar erdészeti tudomány. Sorra születtek azok a könyvek, szakmunkák, amelyek hosszú évtizedekre meghatározó jellegűek voltak és ma is büszkék lehetünk rájuk.

Külön szeretnék megemlékezni DIVALD ADOLF szakírói tevékenységéről, akinek mint látható volt oroszlán része volt magyar erdészeti szaknyelvünk és szakirodalmunk megteremtésében. Eleinte külföldi szakcikkek magyar ismertetését közölte. A magyar nyelvű szak-irodalom érdekében számos cikket írt. Gyakran ERDŐDI ADOLF néven is, s csak sejteni lehet, hogy az E. és D. jelű kisebb cikkek is az ő publikációi. önálló szakmunkái és a kincstári erdőségekről írt jelentései színesítik publikációi sorát. A legtöbb írása az Erdészeti Lapokban jelent meg. MAJER ANTAL professzor úr vizsgálata szerint 1862-től haláláig ő írta az Erdészeti Lapok csaknem egynegyedét, helyesebben 1872-ig. Ezután itt csak

1-2 tanulmánya jelent meg. Legtöbbet az Erdészeti Lapok 1865-ös számaiban írt.

Befejezésül és méltatásul én is csak a BEDÓ ALBERT által írtakat ismétlem: „...élni fog munkásságának emléke, míg magyar erdész lesz az ország földjén s időkről időkre mind fényesebben fogja hirdetni, hogy nagy és hasznos, szakunknak és nemzetünknek hálájára örökké érdemes a szolgálat, melyet DIVALD ADOLF a magyar erdészet ügyének javára teljesített. ”

Legyen érte emléke áldott!

DIVALD ADOLF

életével és munkásságával foglalkozó írások

Die 11. Hauptversammlung des ungarischen Forstvereins zu Oravicza. Allgemeine Forst- und Jagdzeitung Neue Folge 38, 1862. jan. 21. p.

Helm, Erwin: Ueber den ungarischen Forstverein. - Mittheilungen des ungarischen Forstvereins Neue Folge 2, 1862. 2-3. füz. 17-34. p.

Königsegg, Gustav: In Sachen Herrn Divald's contra ung. Forstverein. Mittheilungen des ungarischen Forstvereins Neue Folge 2, 1862. 4. füz. 69-72. p.

A magyarizmus túlkapásai. - Erdészeti Lapok 1, 1862, 95-98. p.

Ungarische forstliche Zustände mit besonderer Berücksichtigung der Bestrebungen des ungarischen Forstvereins. - Allgemeine Forst- und Jagdzeitung Neue Folge 38, 1862. ápr. 125-136. p.

Übergriffe des Magyarizmus. Der ungarische Forstverein. - Allgemeine Forst- und Jagdzeitung Neue Folge 38, 1862. febr. 73. p.

Az "Erdészeti Lapok" az országos Magyar Erdőszegylet közlönyévé váltak. - Erdészeti Lapok 3, 1864, 1-3. p.

Divald Adolf ministeri tanácsos az államerdészet szolgálatától megválnak. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 241. p.

A magyar pénzügyministerium erdészeti osztályának szervezése. Erdészeti Lapok 11, 1872, 81-85. p.

A kitartó munkásság legszebb jutalma. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 241. p.

Divald Adolfigazolása. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 465-471. p.

Divald Adolf felmentési okmánya. - Erdészeti Lapok 121, 1873, 84. p.

Márki Nándor: Erdészeti irodalmunk története. - Erdészeti Lapok 13, 1874, 463-469. p.

Illés Nándor: Emlékbeszéd Wagner Károly fölött. - Erdészeti Lapok 19, 1880, 697-713. p.

- Roxer Vilmos: A magyar erdészeti irodalom keletkezéséről. - Erdészeti Lapok 21, 1882, 145-153. p.
- Az erdészeti kiállításról. - Erdészeti Lapok 24, 1885, 794. p.
- Horváth Sándor: Adatok az Országos Erdészeti Egyesület keletkezésének és 20 éves fennállásának történetéhez. - Erdészeti Lapok 25, 1886, 883-902.p.
- Bedó Albert: Divald Adolf. - Erdészeti Lapok 30, 1891, 791-792. p.
- Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái - II. kötet. Bp., 1893, Hornyánszky 898-899. p.
- A Pallas nagy lexikona. Az összes ismeretek enciklopédiája tizenhat kötetben. - V. köt. Bp., 1893, Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. 861 p.
- Vadas Jenő: A Selmecbányai M Kir. Erdőakadémia története és ismertetője. - Bp., 1896. Pátria. 383. p.
- Révai nagy lexikona. Az ismeretek enciklopédiája. - V. köt. Bp. 1912, Révai Testvérek Irodalmi Intézet Rt. 787 p.
- Ákos László (szerk.): Erdészeti vadászati faipari lexikon. - Bp., 1964, Mezőgazdasági K. 731 p.
- Király Pál: Az Országos Erdészeti Egyesület története 1866-1966. - Bp., 1966, MTESZ ny. 297 p
- Kenyeres Ágnes (főszerk.): Magyar életrajzi lexikon. - I. köt. Bp., 1967, Akadémiai K. 1039 p.
- 150 év erdész akadémikusai. - Az Erdő 24, 1975, 171-173. p.
- Hiller István (szerk.): Tisztelgés Wagner Károly előtt. - Sopron, 1980, EFE Jegyzetsokszorosító. 137 p.
- Hiller István: A magyar erdészeti szakirodalom kialakulása és változásai az Erdészeti és Faipari Egyetem történeti könyvgyűjteményének tükrében. - MÉM Könyvtárosok Tájékoztatója 1977, I. sz. 5-25. p.
- Hiller István: Über die Geschichte eines Fachwörterbuches. Erinnerung an Adolf Divald und Karl Wagner. - I-II. Neue Zeitung 1980. 34. sz. 7. p., 35. sz. 7. p.

- Bakó Károly (főszerk.): Vivat Academia... - Bp., 1985, OMBKE-OEE. 350 p.
- Hiller István: Erdészettörténet. - Kézirat. Sopron, 1985, EFE Jegyzet-sokszorosítója. 141 p.
- Für Lajos - Pintér János (szerk.): Magyar agrártörténeti életrajzok A-H. Bp., 1987, Magyar Mezőgazdasági Múzeum. 868 p.
- Abonyi István: Időszerű életrajzi részletek Divald Adolf erdészeti tevékenységéből. - Erdőgazdaság és Faipar 1991, 11. sz. 17-19. p.
- Abonyi István: Szakmai tiszteletadás Divald Adolf halálának 100. évfordulójáról emlékezve, korszakváltó munkásságáról, három erdészgeneráció megszakítatlan elismerésével. - Erdészeti Lapok 126, 1992, 1991, 277. p.
- Piskoric, Oskar: Stanje sumarstva u Hrvatskoj i Slavoniji 1864. godine prema Divald-Eltzu. Sumarski List 115, 1991. 1-2. sz. 73-77. p
- Király Pál: Gondolatok egy évforduló kapcsán. - Erdőgazdaság és Faipar - Bp., 1992, 3. sz. 12-14. p.
- Oroszi Sándor: Wagner Károly élete és munkássága. - Erdészettörténeti Közlemények 6, 1992, 86-133. p.
- Abonyi István: Divald Adolf emléke és érdemei csorbíthatatlanok. Erdészeti Lapok 128, 1993, 94. p.
- Majer Antal: Divald Adolf élete és munkássága. - Erdészettörténeti Közlemények 10, 1993, 41-45.
- Farkas Lajos: Az erdők szerelmese. - Bp., 1996, Aqua K. 272 p.
- Bona Gábor: Hadnagyok és főhadnagyok az 1848/49. évi szabadságharcban. - (Első kötet: A-GY). Bp., 1998, Heraldika K. 531 p.

DIVALD ADOLF (ERDŐDI ADOLF)

szakirodalmi munkássága

Könyvek, könyvrészek, jegyzetek, önálló kiadványok

DIVALD ADOLF néven:

Az erdészeti magyar irodalom ügyében. - Pest, 1861, Engel és Mandello. 16 p.
Zur ungarischen Forstliteratur. - Pressburg, 1861, 16 p.

Erdészeti Lapok. - Selmecz, 1862, Lorber Ferencz. (Wágner Károllyal együtt)

Erdészeti műszótár német nyelvű anyaga. - Selmecz, 1862, Az Erdészeti Lapok Szerkesztősége. 142 p. (Wagner Károllyal együtt)

Segédtablák erdőszők és erdőbirtokosok, jószágigazgatók, gazdatisztek, mérnökök, építészek, fakereskedők és mindazok számára, kik a természettudományok gyakorlati alkalmazásával foglalkoznak. - Selmecz, 1864, Lehmann. 140. p. (Wagner Károllyal együtt)

A természettudományok és az erdészet. Pozsony, 1865, 22 p. (Akadémiai székfoglaló)

Az erdőadó ügyében.- Országos Erdészeti-Egyesület Évkönyve 1867, 45-47.p.

Tölgyerdeink aranyszagáról - a gubacsról. - Az Országos Erdészeti Egyesület Évkönyve 1867, 50-71. p.

In Angelegenheit der Forststeuer. - Jahrbuch des Ungarischen Landes-Forst-Vereines 1867, 53-56. p.

Die Knopper, Oder: Der goldige Geruch unserer Eichenwaldungen. - Jahrbuch des Ungarischen Landes-Forst-Vereines 1867, 59-83. p.

A magyar birodalom álladalmi erdőségei kezelésének eredményei 1867-ig és lépések egy jobb jövő felé. - Pest, 1868, Rohn és Grund. 63 p.

Észrevételek Missics János úr "Észrevételei"-re a temesi fakérdés ügyében. - Buda, 1868, M. kir. Tud. Egyetem Ny. 36 p.

Magyar-német és német-magyar erdészeti műszótár. - Pest, 1868, Kocsi Sándor. 185 p. (Wagner Károllyal együtt)

Jelentés Máramaros-, Ungh- és Liptómegeye kincstári erdőségeiről. - Buda, 1870, M. kir. Államny. 121 p.

Jelentés az ungvár-nyiregyházai vasútról a kincstári jövedelmek emelése érdekében. - Buda, 1870. (Könyvomat)

Divald Adolf m. k. osztálytanácsos jelentése a magyar végvidéki erdők ügyében. - 1871. (A Magyar Országos Levéltárban megtalálható kiadatlan kézirat. Jelzete: K-184. 1912-B/2-42.765./)

Jelentés Erdély kincstári erdőségeiről. - Buda, 1871, M. kir. Államny. 146 P.

Erdészeti segédtablák. - Forstliche Hilfstafeln. 2. bőv. jav. kiad. Buda, 1871, M. kir. Államny. 243 p. (Wagner Károllyal együtt)

Igazságot kérünk. - A határőrvidéki erdőüzletársulat emlékiratai. Bp., 1874.

Erdészeti műszótár. Magyar-német és német-magyar erdészeti műszótár. Bp., 1979, MÉM Inf. Közp. Házi Soks. Ű. 8, 185 p. (Reprint kiad.)

ERDŐDI ADOLF néven:

Az erdőszetet illető legfontosabb mértékek és súlyok átváltoztatási táblái. - Pest, 1862, Engel és Mandello. 64 p. (Az Erdőszeti Lapok melléklete)

Közgazdasági eszmetöredékek az erdészet köréből. - Pest, 1866, Kocsi Sándor Ny. 68 p.

Tudományos és népszerűsítő cikkek

DIVALD ADOLF néven:

Alakítsunk magyar erdészeti egyletet. - Gazdasági Lapok II, 1861, 17. sz.

Az erdészeti magyar irodalom ügyében. - Vadász- és Versenylap 5, 1861. febr. 28. 6. sz. 81-85. p. , mart. 20. 8. sz. 121-126. p. , ápr. 10. 10. sz.149-153. p., ápr. 20. 11. sz. 171-174. p., - Gazdasági Lapok 13, 1861, melése

Erdészeti Lapok. - Vadász- és Versenylap 5, 1861. aug. 20. 23. sz. 366-368. p. (Wágner Károllyal együtt)

A magyar erdészet érdekében. - Vasárnapi Ujság 1861, 260. p.

A magyar erdészeti lapok érdekében! - Vadász- és Versenylap 5, 1861. oct. 30. 30. sz. 483-484. p. (Wágner Károllyal együtt)

Draskóczy Gyula úrnak tiszteletünket. - Gazdasági Lapok 12, 1862. aug. 17.

Erklärung. - Mittheilungen des Ungarischen Forstvereins. 2, 1862, 4. füz. 72.p.

A hazai erdőszők legelső teendői. - Gazdasági Lapok 14, 1862, 273., 297. p.

Zur ungarischen Forstliteratur. - Mittheilungen des ungarischen Forstvereins. - Neue Folge 2, 1862. 2-3. füz. 1-16. p.

Előfizetési fölhívás az "Erdészeti Lapok" a "magyar Erdészegylet közlönye" című havi folyóirat 4-ik, az az 1865-ik évi folyamára. „Erdészeti Lapok 3, 1864. 12. füz. 414-415. p.

Divald és Erdődi utolsó szava. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 132-144. p.

A természettudományok és az erdészet. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 1-22. P.

Tudósítás. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 282. p.

Lapunk- és az ügynek, melyet szolgálunk érdekében. - Erdészeti és Gazdasági Lapok 6, 1867, 1-4. p.

A magyar birodalom álladalmi erdőségei kezelésének eredményei 1867-ig és lépések egy jobb jövő felé. - Erdészeti Lapok 7, 1868, 145-205. p.

Kivonat Divald Adolf osztálytanácsos jelentéseiből, melyeket a mr. kincstári erdőkre nézve a m. k. pénzügyministeriumhoz koronként felterjesztett. - Erdészeti Lapok 8, 1869, 359-460. p.

Máramaros- Ungh- és Liptómege kincstári erdőségeiről. - Erdészeti Lapok 9, 1870, 195-216. p. 227-265. p., 291-315. p.

Erdély kincstári erdőségei. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 102-115. p., 149-173. p., 197-213. p., 237-249. p., 277-292. p., 328-347. p.

Az erdő-törvényjavaslatról. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 1-10. p., 10-21.p.

Horvátország kincstári erdeiről. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 357-370. p. , 397-410. p., 437-442. p

Előfizetési felhívás. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 196. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

A bácskai kincstári erdőkről - Erdészeti Lapok 11, 1872, 121-129. p., 182-186.p.

Divald Adolf igazolása. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 465-471. p.

A horvát-tótországi végvidék kincstári erdőgazdaságának korszerű átalakítása. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 161-175. p., 201-213. p., 259-263. p.

Az ó-budai és visegrádi korona-uradalmak erdeiről. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 1-13. p., 45-53. p.,

Az "Erdészeti Lapok" tisztelt előfizetőihez. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 471. p. (Wagner Károllyal együtt)

Előfizetési felhívás az "Erdészeti Lapok" 1872. évi, vagy tizenegyedik évfolyamára, - Erdészeti Lapok 11, 1872, 80. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

Előfizetési felhívás az "Erdészeti Lapok" 1873. évi, vagyis tizenkettődik évfolyamára. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 443-44. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

Az "Erdészeti Lapok" tisztelt közönségéhez. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 275-276. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

Hazai erdészetünk képviseltetése a bécsi világkiállításon. – Erdészeti Lapok 11, 1872, 41-45. p. (Wagner Károllyal, Bedő Alberttel és Keglevich Bélával együtt)

Melyik ministeriumra bízunk az államerdők kezelését? - Erdészeti Lapok 12, 1873, 192-204. p., 229-241. p.

Miért kell az erdőbélőre szigorubban felügyelni mint a mezőgazdaságra? - Erdészeti Lapok 17, 1878, 598-603. p.

ERDŐDI ADOLF néven:

Dráskóczy Gyula úrnak tiszteletünket! - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 264-268. p.

Első és utolsó szó a "Helm contra Divald"-féle ügyben. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 49-56. p.

A fatermesi és növekvési táblákról, azok összeállítása és használata módjáról.
- Erdőszereti Lapok 1, 1862, 99-117. p.

A favágás legelőnyösebb idejéről. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 241-252. p.

A hazai erdőszerők legelső teendői. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 195-208. p.

Igénytelen megjegyzések az álladalmi erdőszereti közvizsgálatok ügyében.
Erdőszereti Lapok 1, 1862, 142-157. p.

Levelezések. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 128-129. p.

Minő mértékkel éljünk az erdőszereti magyar irodalomban. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 14-24. p.

Mosonmegye erdőségei. (Hecke W. nyomán írta) - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 57-61. p., 82-88. p., 123-126. p.

Országos erdőszereti statistikánk ügyében.- Erdőszereti Lapok 1, 1862, 355-366.p.

A selmeczi bányász- és erdőszerakadémia történetének rövid vázлата. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 253-257. p.

Zólyom-megye erdőségei. - Erdőszereti Lapok 1, 1862, 227-240. p., 268-275. p., 291-302. p.

Az erdei gesztmagvak érése, gyűjtése, épellése, és megvizsgálatása. - Erdőszereti Lapok 2, 1863, 120-126. p., 181-190. p., 218-226. p., 254-260. p., 304-308. p.

Az 1863. évi aszályosság a magyar alföldön. - Erdőszereti Lapok 2, 1863, 436-443. p.

A termőhelynek a fanövesztésre való befolyásáról. (Pfeil W. nyomán) - Erdőszereti Lapok 2, 1863, 161-170. p., 203-217. p., 241-254. p., 298-303. p., 330-335. p., 353-358. p., 417-429. p.

- Az erdei gesztek némely általános sajátosságairól. - Erdőszereti Lapok 3, 1864, 4-14. p., 33-44. p.
- A faizási szolgalom megváltása. - Erdőszereti Lapok 3, 1864, 277-287. p., 309-316. p.
- A mi szintén teendőinkhez tartozik. - Erdőszereti Lapok 3, 1864, 341-347. p.
- Mi történik a francia álladalmi erdőekben. (Francia források után) Erdőszereti Lapok 3, 1864, 81-83. p.
- Nézetek az erdőnek a klímára való befolyásáról. - Erdőszereti Lapok 3, 1864, 15-31. p.
- Őserdők és rengetegek. - Erdőszereti Lapok 3, 1864, 97-105. p. , 129-133. P.
- Qui bene distinguit bene docet. - Erdőszereti Lapok 3, 1864, 161-182. p.
- Adatok Magyarország faszükségletének kérdéséhez. - Erdőszereti Lapok 4, 1865, 67. p., 205. p.
- Divald Adolf válasza Hunfalvy János úrnak az erdő-kezelés kérdésében. - Erdőszereti Lapok 4, 1865, 48-56. p.
- A faizási szolgalom megváltása ügyében. - Erdőszereti Lapok 4, 1865, 390-395.p.
- Közgazdasági eszmetöredékek az erdészet köréből. - Erdőszereti Lapok 4, 1865, 251-265. p., 283-297. p., 315-330. p., 343-385. p.
- Leendő erdőgazdáink gyakorlati képzéséről. - Erdőszereti Lapok 4, 1865, 381-389. p.
- A magyar Alföld futóhomokjának beerdősítése. - Erdőszereti Lapok 4, 1865, 330-339. p., 362-369. p., 375-381. p.
- A befolyásról, melyet a gabonatalajon - és arról, melyet a föltétlen fatalajon álló erdők irtása a klímára gyakorolhat. - Erdőszereti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 481-485. p.
- Egy kellemes kirándulás váratlan eredményei. A brodi határezred erdőségeinek leírása. - Erdőszereti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 207-219. p., 254-265. p., 314-318. p., 352-358. p-, 400-406. p.

- Egy tölgyerdő keletkezésének csodálatos története. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 36-37. p.
- Az erdei állatok szereplése a múlt század gyógytanában. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 279-282. p.
- Az erdészeti kiállítások ügyében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 65-71. p., 164-172. p. (Az „Oest. Monatschrift” nyomán)
- Az erdészeti törvényjavaslat ügyében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 97-109. p.
- A művelt külföld nézetei az erdészeti törvényhozás némely sarkelvei körül. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 53-56. p.
- Tölgyerdeink aranyszagáról - a gubacsról. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 385-392. p., 433-438. p., 492-496. p., 529-534. p.
- Ausztria erdőkincsei és fakivitele. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 301-313. p., 353-357. p.
- Ausztria erdőkincsei és fakivitele. - Gazdasági Lapok 17, 1867, 422. p., 435. p., 447. p.
- A futó homokról. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 541-547. p.
- A gubacs vetélytársa - a tölgykéreg. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 61-71. p.
- Magyarország méregfája. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 142-144. p.
- Még néhány szó az erdészeti törvényjavaslat ügyében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 4-13. p.
- Néhány szó a tiszta, valamint az elegyes szálerdők előállításáról. Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 211-217. p.
- Szaporítsuk az elegyes állatokat. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 189-194. p.
- A futó homokról. - Gazdasági Lapok 18, 1868, 37. sz.

1. kép: Főkönyvi bejegyzés 1845-46-os tanévben

Jahr- gang	Im I Semester		Im II Semester	
	Fleiß	Sitten	Fleiß	Sitten
1845				
1846				
1847				
1848				
1849				
1850				
1851				
1852				
1853				
1854				
1855				
1856				
1857				
1858				
1859				
1860				
1861				
1862				
1863				
1864				
1865				
1866				
1867				
1868				
1869				
1870				
1871				
1872				
1873				
1874				
1875				
1876				
1877				
1878				
1879				
1880				
1881				
1882				
1883				
1884				
1885				
1886				
1887				
1888				
1889				
1890				
1891				
1892				
1893				
1894				
1895				
1896				
1897				
1898				
1899				
1900				

2. kép: A Magyar Erdészegylet Közleményei
Megjelent Pozsonyban, 1862-ben

ERDŐSZETI LAPOK.

Szerkeszti és kiadja:

VÁGNER KÁROLY.

Főmunkatárs:

DIVALD ADOLF.

ELSŐ ÉVFOLYAM

1862.

Erdészeti és Földművelésügyi
Központi Könyvtára, Sopron
LELTÁRI SZÁM: E-34/1862.

Selmecz.

Lorber Ferencz könyvnyomdája.

54

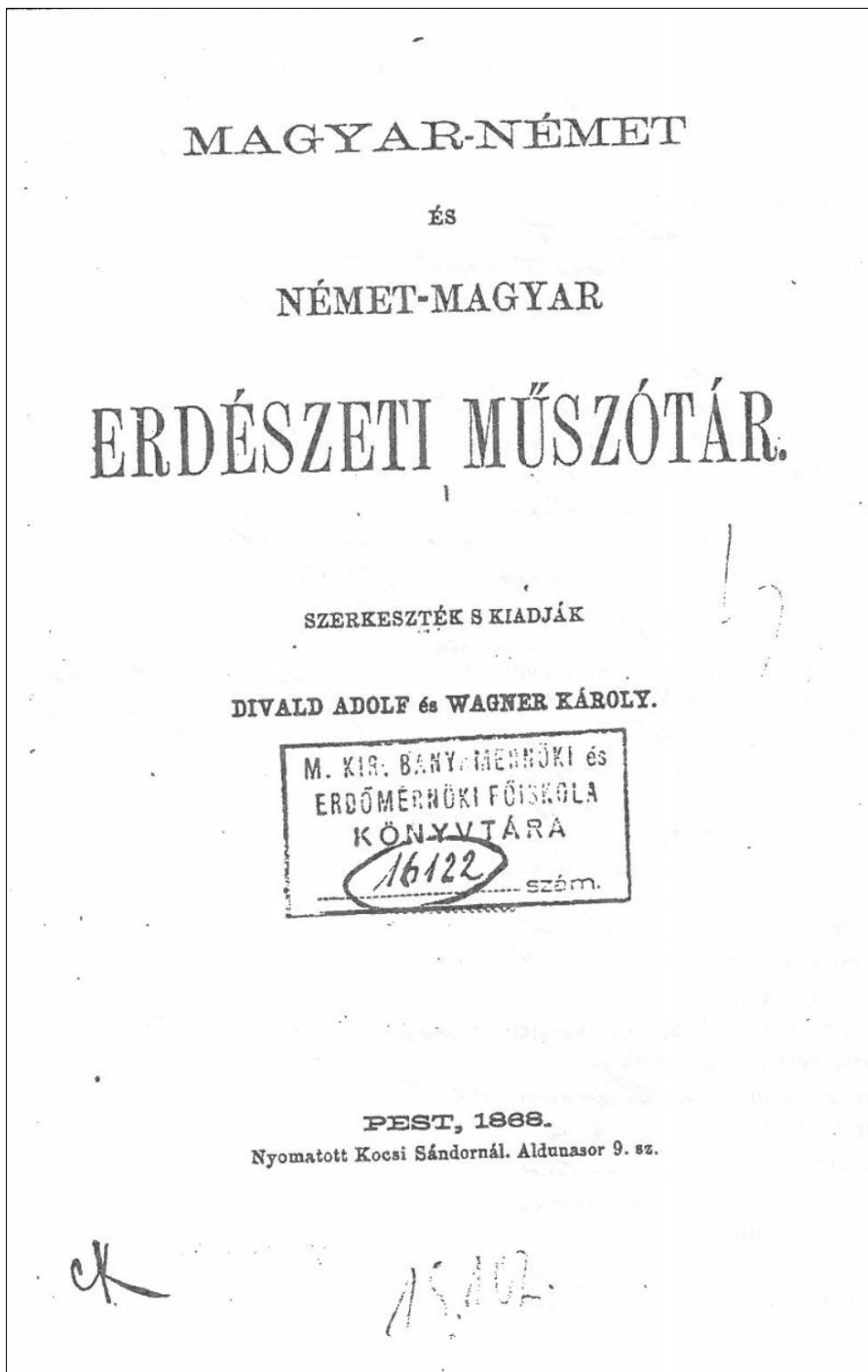
4.kép: Az Erdészeti Műszótár megjelentetésének előmunkálatai

49

Forstnebennutzungen. *erdői mellékhasználat*
 Fortnutzung, s. Forstbenutzung. *erdőhasználat*
 Forstnutzungsanschlüge. " " " *i költőigvítés*
 Forstnutzungssetat.
 Forstnutzungsplan.
 Forstofficiant. *erdőtiszt*
 Forstordnungen. *erdőészeti rendelkezés*
 Forstorgan. " *Művelő, Művelőny*
 Forsorganisation.
 Forstpacht. *erdőbérlet*
 Forstpersonal. *erdőszemélyzet*
 Forstpflanzenarten. *erdői növényfajok*
 Forstpflüge. *erdőápolás*
 Forstpolizei. " *rendőrség*
 Forstpolizeigericht. " *i törvénydíj*
 Forstpolizeiverfahren. *erdőrendőri eljárás*
 Forstpraktikant. *erdőszakmunkás*
 Forstprodukte. *erdői termények*
 Forstpurification, s. Waldservitusablösung *erdőterhmentesítés, szol.*
 (Befreiung der Wälder von Servituten). *galom megváltás*
 Forstrath. *erdőtanácsos*
 Forstrationalismus. *erdőészeti, érx - szerűség*
 Forstrationalist. " *érxes ember*
 Forstrechnungswesen. " *számvetés*
 Forstrecht, s. Forstgerechtigkeit, Dienst-
 barkeitsrecht.
 Forstregal. *jölősi erdőjog*
 Forstregulirung.
 Forstregulator.
 Forstrentmeister, s. Forstkassier. *erdőészeti számtartó*
 Forstrevier. *parony*
 Forstrevisión. *erdőszemlézet*
 Forstrichter. " *biró*
 Forstrodung. " *istás*
 Forstrüger. *erdőnyújtó*
 Forstrügerordnung.
 Forstrügeregister.
 Forstschädlich. *erdőártalmas.*

7

5.kép:

6.kép: Az Országos Erdészeti Egyesületben őrzött festmény

DIVALD ADOLFRÓL

